

Hej alla antibiotikaintresserade personer i Värmland!

Nu under våren hände det. Efter 17 års strävan mot **250-målet passerade vi äntligen gränsen**. Det som en gång kändes omöjligt har vi nu klarat av. Färre än 250 värmlänningar av 1000 hämtar nu ut ett antibiotikarecept varje år. Det är hälften så mycket som för 25 år sedan.

För att antibiotika ska fungera och fortsätta rädda liv måste vi alla hjälpas åt. Vi är därför väldigt glada att Värmland har kommit så långt i arbetet på väg mot ett Antibiotikasmart Värmland som engagerar hela samhället.

I detta nummer av Strama Värmlands nyhetsbrev kan du läsa om hur vi kunde uppnå 250-målet och förhoppningsvis få många tips och idéer om hur just du kan bidra.

Nyhetsbrevet skickar vi ut två gånger om året, i maj och november. Tidigare nyhetsbrev som innehåller mycket matnyttig information finns på Strama Värmlands hemsida. Hör gärna av dig med tips eller önskemål om vad vi ska ta upp!

Agera nu - bli antibiotikasmart du också!

VI ARBETAR FÖR ETT

Antibiotikasmart[®]
Sverige

Innehåll

- ⇒ [Aktuellt resistensläge i Värmland](#)
- ⇒ [Ny rutin för utredning av pc-allergi!](#)
- ⇒ [Stramaquiz 2026, webbutbildningar](#)
- ⇒ [Checklistor för cystit och tonsillit](#)
- ⇒ [Klokt kliniskt val "kort och torrt"](#)
- ⇒ [Klokt kliniskt val: "RIKA istället för att sätta kateter"](#)
- ⇒ [Nyheter i Stramaappen](#)
- ⇒ [Antibiotikaanvändning i primärvården 250 – målet uppnått, hur gick det till?](#)
- ⇒ [På gång i slutenvården](#)
- ⇒ [Antibiotikaanvändning i tandvården](#)
- ⇒ [HALT-mätningar på äldreboenden](#)
- ⇒ [På väg mot ett antibiotikasmart Värmland](#)
- ⇒ [Hygienpriset och material från Handhygiendagen](#)

Aktuellt resistensläge i Värmland

Nu finns rapporten för antibiotikaresistensläget i Värmland för 2025 publicerad. Läget är fortfarande något bättre än för landet som helhet. Av stor vikt att vi fortsätter värna om det.

[Antibiotikaresistens i Värmland 2025](#)

Ny rutin för utredning av pc-allergi!

Ungefär 8 000 personer i Värmland har en varningsmärkning mot antibiotika och en fjärdedel av dessa har en flagga som visar att de behöver omprövas (överförda i ett systemskifte 2017, ca 50-100 st per listad vårdcentral). Dessa är de vi vet om, kanske finns det ännu fler.

Vi vet idag att de flesta av dessa patienter inte har någon äkta allergi vilket betyder att de riskerar att inte få tillgång till bästa behandling om de får en infektion som kräver antibiotika.

Men goda nyheter. Det finns en alldeles ny rutin om hur vi kan utreda och hjälpa patienterna att få sin varningsmärkning omprövad. [VÅR-32995 Utredning av penicillinöverkänslighet hos vuxna.](#)

Nivå 1

Ospecifika symtom
Ingen utredning krävs
Ta bort varningsmärkningen!

Nivå 2

Lindrig reaktion (allergisk eller
icke-allergisk) efter > 3d
*Provokation i
primärvård eller slutenvård*

Nivå 3 och 4

Allvarig allergisk reaktion
Utredning i specialiserad vård
Skicka remiss

I rutinen finns fyra nivåer av risk där de gröna och gula har låg risk för allergi och varningsmärkningen oftast kan tas bort efter utredning. Det finns också praktiska tips på frågor för att förenkla bedömningen. Här behöver alla enheter hjälpas åt. Vårt första delmål är att bli av med alla varningsmärkningar med behov av omprovning.

Vart är vi på väg? Hur många har vi nästa år?

Stramaquiz 2026 och webbutbildningar

Årets uppskattade antibiotikaquiz finns nu publicerat på hemsidan. Tack till Strama VGR som har tagit fram underlaget med fallen.

[Strama quiz 2026](#)

Vi påminner om fler bra webbutbildningar:

- ⇒ [Antibiotikaellerinte](#) (för allmänhet)
- ⇒ [Ditt inre apotek](#) (för allmänhet)
- ⇒ [Antibiotikasmart.se](#) (för förskrivare)
- ⇒ [Sårsmart.se](#) (för all vårdpersonal)

Checklistor för cystit och tonsillit

Nu finns nya checklistor för primärvården för cystit och tonsillit. De kan användas som stöd för att bedömning av vilka patienter som har riskfaktorer och behöver läkarbedömning.

[RUT-33364-Handläggning av faryngotonsillit på allmänmedicinsk mottagning](#)

[RUT-33367-v.0.9 Handläggning av urinvägsinfektion hos vuxna på allmänmedicinsk mottagning](#)

Klokt kliniskt val: ”kort och torrt”

”Kort och torrt” är en slogan som just nu sprids inom svensk sjukvård. Bakom orden står svenska infektionsläkare som vill att fler ska ta till sig budskapet om att kortare behandlingstid och antibiotika i tablettform ofta är rätt val.

Ett praktiskt exempel är de senaste rekommendationerna för behandling mot urinvägsinfektion med feber på sjukhus som har kortat den totala behandlingstiden till 7 dygn både för män och kvinnor. Se [SILFs vårdprogram för urinvägsinfektioner hos vuxna.](#)

Klokt kliniskt val: ”RIKA i stället för att sätta kateter”

Ett annat klokt kliniskt val är att tappa urin i stället för att sätta kateter direkt vid urinstämman. Urinkateter innebär risk för vårdrelaterad infektion och ska alltid användas så lite som möjligt. Ny rutin om resturin är på väg att implementeras i regionen.

Nyheter i Stramaappen

Även Stramaappen har en ny tabell om antibiotikaallergi. Detta är ett högprioriterat område med stor förbättringspotential både i Värmland och Sverige. [Strama Nationell | Penicillinreaktioner](#)

Du vet väl att du kan hitta [appen i webbversion här](#).

Vill du veta mer om app Strama Nationell så kolla in [samlingsidan](#) som har både informationsblad och uppdaterad utbildning om appen.

Appen är synkad med rekommendationerna i ”[Regnbågsbroschyren](#)”. Självklart kan informationen i rekommendationerna kan aldrig ersätta klinisk bedömning och klok tillämpning av råden. Vid tveksamhet resonera alltid med mer erfaren kollega.

Antibiotikaanvändning i primärvården 250 – målet uppnått, hur gick det till?

Målet 250 recept/1000 invånare och år var ett beräknat mått på rimlig antibiotikaanvändning som sattes 2009. Sedan dess har antibiotikaanvändningen i hela Sverige gått ner och nu i vår har Värmland nått målet, precis samtidigt som riksgenomsnittet.

Senaste åren har ansträngningarna intensifierats. Personlig återkoppling till varje förskrivare tror vi har haft stor betydelse för den stora minskningen av primärvårdsförskrivna antibiotika, som i sin tur varit avgörande för att nå målet. Bravo!

REGION
Värmland

PERIOD
1 maj 2025 - 30 apr 2026

243,94
Recept per 1000 inv.

Försäljning efter region och löpande 12-månadersperiod. Recept per 1000 inv, J01 exkl metenamin

Antibiotikaförsäljning i öppenvård — Folkhälsomyndigheten

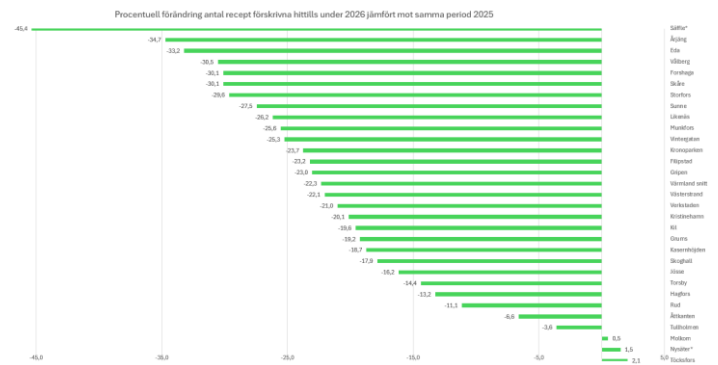
Oavsett om man räknar bakåt 1 eller 2 år är Värmland den region som minskat sin antibiotikaförskrivning mest. Och alla som sett en femmil med individuell start vet ju att den som går bäst i mitten av loppet oftast slutar som segrare. De senaste månaderna ligger vi strax lägre än riksgenomsnittet, vilket har varit ett givet delmål. Eftersom vi ser att det fortfarande finns gott om möjligheter att riskfritt minska förskrivningen fortsätter vi att sträva nedåt.

Västerbotten som är lägst förskrivande region har en 13% lägre antibiotikaförskrivning än Värmland.

Länk till hela kvartalsrapporten: [Kvartal 1 2026](#)

Hittills i år

Arbetet fortsätter förstås på varje enskild vårdcentral. Många gör att stort jobb. Hittills i år ser förskrivningen på vårdcentralerna ut som röda diagrammet nedan, och förändringen i år jämfört med samma period föregående år, gröna diagrammet, talar sitt eget tydliga språk.

Villkor för målrelaterad ersättning för vårdcentral 2026 finns på [Strama Värmlands hemsida](#).

Arbetet pågår med platsbesök och reflekterande möten. **Kontakta axel.heyman@regionvarmland.se vid frågor om arbetet i primärvården.**

På gång i slutenvården

Det finns mycket vi alla kan göra för att motverka antibiotikaresistens på sjukhus. Tips finns i:

[10-punktsprogrammet i praktiken – antibiotikasmarta tips på sjukhus](#)

På Strama Värmlands hemsida finns exempel på hur vi kan jobba med materialet praktiskt med länkar till filmer och utbildningar som kan användas vid utvecklingsarbeten och på arbetsplatsträffar.

För att arbeta systematiskt med detta finns nu också kriterier för hur sjukhuskliniker kan bli antibiotikasmarta.

Kriterierna kommer att följas upp genom en självdeklaration 1 nov 2026 och antibiotikasmarta kliniker kommer att uppmärksammas den 16 nov under världsantibiotikaveckan.

[Läs mer om arbetet med antibiotikasmarta kliniker.](#)

Kriterier för antibiotikasmart klinik i Region Värmland

- » Regelbundna mätningar av följsamhet till basala hygien- och klädregler
- » Årlig vårdhygienisk egenkontroll
- » Årlig analys av enhetens antibiotikaanvändning och målsättning för kommande år
- » Kontinuerligt förbättringsarbete för att minska risken för vårdrelaterade infektioner, VRI
- » Kontinuerliga åtgärder utifrån det övergripande årshjulet för patientsäkerhet som bryts ned på enhetsnivå

Infektionsverktyget

Nu finns infektionsverktyget på alla enheter inom somatisk slutenvård i Region Värmland. Alla som ordinerar antibiotika i slutenvården får göra ett val i samband med ordinationen, om det rör sig om en

småhållsförvärdad eller vårdrelaterad infektion alternativt antibiotikaproylax. Därefter väljer förskrivaren vilken diagnos som föranlett behandlingen.

Genom att titta på verksamhetens egna siffror kan vi värdera om vi använder antibiotika på ett ansvarsfullt sätt. Som led i arbetet med antibiotikasmarta sjukhus går antibiotikaansvariga läkare och sjuksköterskor för varje klinik igenom data och sätter mål för den egna verksamheten tillsammans med sina kollegor.

Torsby sjukhus var först ut med att analysera sina egna data. Tillsammans kommer vi att hjälpas åt för att alla verksamheter ska kunna göra samma på sina enheter.

Exempel på mått och mål:

Antibiotika vid hemgång

När patienter skrivs ut från sjukhus med kort antibiotikabehandling bör vi skicka med läkemedlet från avdelningen istället för att skriva recept. Syftet är att undvika att patienten har kvar överblivna antibiotikatabletter i hemmet eftersom förpackningsstorlekar ofta är större än behovet.

Antibiotikaronder på sjukhusen

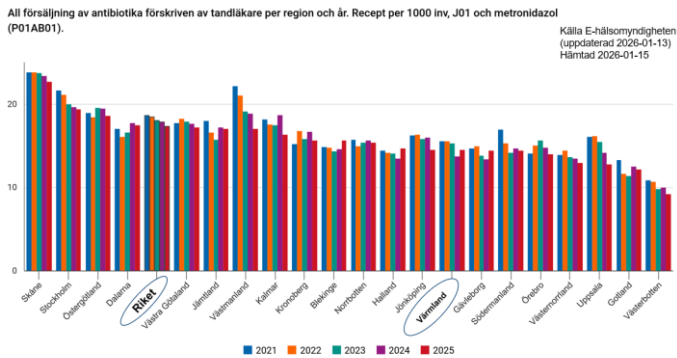
Antibiotikaronder har under våren fortsatt på avd. 59 och avd. 9 på Centralsjukhuset i Karlstad. Infektionsläkare kommer till avdelningen och går igenom samtliga patienter som står på antibiotika tillsammans med avdelningsansvarig läkare.

Kontakta jonas.hogvall@regionvarmland.se, MLA på infektionskliniken om din enhet är intresserad. Intresset är stort hos många verksamheter vilket innebär en viss prioriteringsordning.

Antibiotikaanvändning i tandvården

Tandvården har en viktig roll i arbetet mot antibiotikaresistens. Det pågår nationellt arbete med att ta fram rekommendationer för antibiotikaproylax.

Även i tandvården är det väldigt viktigt att omvärdera penicillinallergi eftersom patienterna annars riskerar att få klindamycin i onödan. Se ny rutin ovan.

HALT-mätningar på äldreboenden

Svenska HALT baseras på det europeiska projektet och mätningen HALT, Healthcare-associated infections and Antimicrobial use in Long-Term care facilities.

I mätningen från 2025 deltog 12 av Värmlands 16 kommuner.

[Länk till resultatet som visar infektioner och antibiotika på SÄBO och LSS-boenden.](#)

Det är vanligt med bakterier i urinen hos äldre. Detta ska inte behandlas om patienten inte har symtom. Kolla på fall nr I i [Strama quiz 2026](#) Hur kan vi gemensamt föra ut det budskapet till alla som arbetar vårdnära?

På väg mot ett Antibiotikasmart Värmland

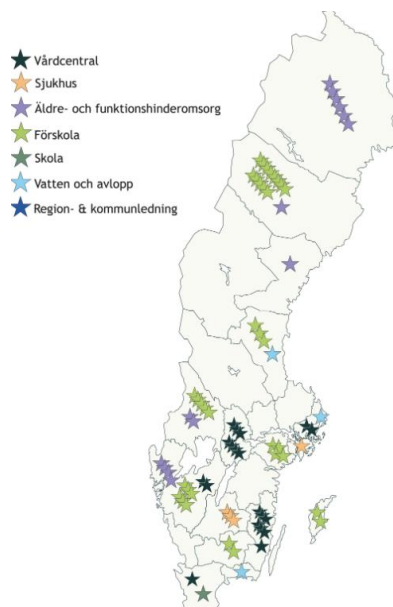
Visionen om ett Antibiotikasmart Sverige handlar om att alla bidrar till att antibiotika fungerar och fortsätter rädda liv. Här i regionen är vi på väg mot ett Antibiotikasmart Värmland.

Antibiotikasmart handlar om att agera smart för att antibiotika ska fortsätta fungera. Det innefattar förutom ansvarsfull antibiotikaanvändning också ett stort fokus på förebyggande arbete för att undvika att infektioner uppstår och sprids.

I Värmland har flera verksamheter inom kommunerna börjat få diplom för sitt antibiotikasmarta arbete. Vi vill särskilt uppmärksamma Värmlands första diplomerade **verksamheter inom äldre- och funktionshinderomsorg: Kvarnåsen och Solgården i Årjängs kommun! Varma gratulationer till ert fina arbete!**

Gratulationer vill vi också framföra till Föräldrakooperativet Kojan i Hagfors som är Värmlands femte förskola som får diplom som Friskare förskola, vilket är förskolornas namn på sitt antibiotikasmarta arbete.

Om din verksamhet också vill bli antibiotikasmart, gå in på [Antibiotikasmart Sveriges hemsida](#) och fyll i intresseformuläret. För sjukhuskliniker gäller regionala kriterier, se ovan. Vi från Strama, Smittskydd Värmland och patientsäkerhetsenheten stöttar gärna arbetet.

Karta över diplomerade antibiotikasmarta verksamheter www.antibiotikasmartsverige.se

Hygienpriset och material från handhygiendagen

[Grattis till hygienpriset säger vi till vårdavdelning 14 och BB-vårdavdelning, kvinnosjukvården på Centralsjukhuset Karlstad](#). Otroligt viktigt arbete. Fast basala hygienrutiner verkar så enkelt är det ändå så svårt och först när vi tillsammans reflekterar över hur vi kan förbättra vardagliga situationer kan vi komma framåt. Tack för att ni inspirerar!

Material från årets handhygiendag hittar ni här:

[Rena händer räddar liv - material från handhygiendagen 2026](#)

Passa på att se till att ni har färsk information uppsatt. Planera också gärna in ett bra tillfälle att kolla in Smittskydd Värmlands nya utbildningsmaterial:

[Smittskydd Värmlands quiz om vårdhygien](#)

Tack för att du bidrar till att antibiotika fungerar och fortsätter rädda liv!

Vänliga hälsningar och glad sommar från Strama Värmland

genom

Anna Wimmerstedt

Infektionsläkare
Ordförande

Thomas Ahlqvist

Infektionsläkare

Axel Heyman

Allmänläkare

Mats Andersson

Kommunikatör

Jonas Hogvall

Infektionsläkare

Informationen hittar du också via [Strama Värmlands hemsida](#) eller [Strama.se](#).

strama@regionvarmland.se